

1 Inledning

I enlighet med artikel 31 i FN:s konvention om barnets rättigheter har barn rätt att delta i konst- och kulturverksamhet. Barnen ska få:

- Uppleva konst och kultur
- Delta interaktivt
- Skapa och vara kreativa
- Aktivt söka information och reflektera.

Den lokala kulturläroplanen för Larsmo kommun utgår från den regionala kulturläroplan som har utarbetats för Jakobstadsregionen (<https://vimk.fi/sv/about-the-cultural-curriculum>). I den lokala kulturläroplanen preciseras kulturarbetet för småbarnspedagogik, förskola och grundläggande utbildning i Larsmo kommun. Genom att föra in kultur i barnens dag tryggas en jämlik möjlighet till tidig utveckling av kulturkompetens.

Kulturläroplanen är en sammanställning av konkreta aktiviteter som ska ge en kulturell allmänbildning för barn och unga i Larsmo. Basen i planen utgörs av kommunens och regionens eget kulturutbud och kulturella traditioner, men den ska också representera en bred syn på kultur.

Kulturläroplanen förverkligas som ett samarbete mellan småbarnspedagogiken, förskolan eller skolan samt bibliotek och kultur- och kulturarvsaktörer. Verksamheten sker både inom och utanför inlärningsmiljön och inom olika ämnesshelheter. Inom kulturläroplanen är lärandet till största delen informellt. Förskolornas och skolornas kulturevenemang skrivs in i läsårsplanen av rektorn i samarbete med skolutvecklingsteamet.

2 Varför kultur?

Kultur i småbarnspedagogiken, förskolan och skolan garanterar att alla barn och unga får samma möjligheter att uppleva och utöva konst och kultur. Kulturläroplanen erbjuder alternativa inlärningsmiljöer och ger verktyg för undervisning i alla ämnen, inte enbart traditionella konstämnen. Kulturläroplanen omfattar småbarnspedagogiken, förskolan samt den grundläggande utbildningens alla klasser. Kulturfostran ska ges på barnets nivå men samtidigt sporra till nytänkande och ge utrymme för fördomsfri upptäckarglädje. Kulturläroplanens mål är att göra kultur lättillgänglig för barn och unga.

Kulturläroplanen är ett redskap för att ge en allmänbildning om kultur i alla dess former. Alla barn blir inte kulturarbetare men en god kulturfostran ger barnen en möjlighet att utvecklas till trygga individer med en egen kulturidentitet.

En bred kulturfostran stöder också barns förmåga att tänka kreativt, en färdighet som går att tillämpa inom alla undervisningsämnen. Barn med förmågan att tänka kreativt har enklare att konkretisera abstrakta frågor, lösa problem och kritiskt granska fakta ur flera perspektiv.

Kunskap om den egna närmiljön, kulturhistoria och närhistoria är en del av att vara Larsmobo. Genom kunskap skapar man också en grundläggande respekt för närmiljön och kulturarvet. Att känna stolthet över sin hembygd och sitt kulturarv är en viktig del av den egna identiteten och något man har med sig hela sitt liv.

Kulturläroplanen stöder även de barn som vill fokusera och utvecklas inom kulturområdet. Förebilder från de kreativa branscherna är viktiga för barnen, på samma sätt som elitidrottare är viktiga för barn som satsar på idrott. Utomstående kulturaktörer som besöker verksamheten är goda förebilder och konkreta exempel på att alla är olika med olika färdigheter.

I en globaliserad värld är mångkultur en självklarhet. Barn och unga växer upp i ett samhälle där man bör ha respekt för varandras bakgrund. Kunskapen om andra religioner, världsbilder, geografi samt kulturella seder och bruk ska vara en integrerad del av undervisningen. Projekt och temadagar med mångkulturella inslag är en komplettering.

Larsmos kulturläroplan innehåller förslag på ett antal kulturupplevelser som alla barn bör ta del av. Småbarnspedagogiken, förskolorna och skolorna kan givetvis integrera mera kultur i olika former i verksamheten än det som nämns i planen.

Den kulturella verksamheten planeras, förverkligas och finansieras i samarbete med olika instanser och samarbetspartner. I regel är det planeraren som har budgetansvar och bör göra upp en rimlig budget där det ekonomiska ansvaret fördelas. Deltagande i olika typer av kulturpaket förutsätter ibland en egenfinansiering från småbarnspedagogiken, förskolan eller skolan.

3 Kulturformer

Eftersom begreppet kultur i dess vidaste bemärkelse avser all mänsklig aktivitet kan kulturformerna uppdelas t.ex. enligt följande:

Konst, foto, serier

- konstutställningar
- konstnärer i kommunen, Larsmo Konstklubb
- besök av fotograf, illustratör
- fotoredigering

Ordkonst och litteratur

- högläsning
- bokprat
- boklådor
- workshop
- författarbesök

Musik

- konsertbesök
- besök av lokala musiker, Schlagerkören, Musikinstitutet, Mellersta Österbottens kammarkör
- besöka en tillställning i Schaumansalen
- besöka en musikal

Dans, teater och cirkus

- besöka etablerade teatrar, beställa teaterföreställningar till egna lokaler
- cirkusskola
- dansaktörer besöker verksamheten eller så åker man på "studiebesök"

Film

- bekanta sig med filmteori, göra egna filmer
- När-TV
- filmetik
- se en klassisk film
- läsa bok som har blivit gjord till film, se filmen

Media

- analys och kritik
- medieframställning
- besök på ÖT

Design och hantverk

- besöka eller få besök av lokala hantverkare i Larsmo (ullförädling, silversmide, träarbeten, tillverkning av tomtar)
- besök av formgivare
- studiebesök till Campus Allegro

Arkitektur

- byggande av modeller: egna rum, hus, våningar, byggnader, lego
- besöka historisk byggnad, t.ex. kyrkibesök med guidning, Larsmo torg med Equity, konstverket "Perca navicula"
- besök av arkitekt

Kulturarv och mångkultur

- Bjärgas hembygdsmuseum
- Bosund båt-, fiske och jaktmuseum
- tidsresor
- hantverkare i kommunen
- bekanta sig med andra kulturer, t.ex. lekar, musik, maträtter, högtider
- erfarenheter av nyfinländare i Larsmo

Lokalkultur

- samarbete med kulturutövare i kommunen kring olika kulturformer
- samarbete med lokala företag, t.ex. båtbyggare
- reflektera över hur religionsutövningen påverkar vår lokalkultur

4 Kulturläroplanens vad, när och hur

I den regionala kulturläroplanen (<https://vimk.fi/sv/about-the-cultural-curriculum>) definieras syfte, innehåll och delmål för grupperna a) småbarnspedagogik och förskola, b) årskurs 1–3, c) årskurs 4–6 och d) årskurs 7–9. På den digitala plattformen VIMK.fi (<https://www.vimk.fi/sv>) lyfts även lokalt och regionalt kulturutbud, aktörer och riktlinjer fram. I den lokala kulturläroplanen beskrivs konkret den kulturella verksamhet som genomförs i de olika åldersgrupperna.

Småbarnspedagogik

Fokus utgående från den regionala kulturläroplanen: **skapa och lek**

Målsättningen är att väcka barns nyfikenhet och glädje genom att upptäcka konst och kultur. Barnet ska inspireras till skapande genom lekfulla och utforskande aktiviteter där fantasin stimuleras.

Inom småbarnspedagogiken stärks de mångsidiga kompetenserna. Barnet får bekanta sig med olika konstformer, såsom bildkonst, ordkonst, musik, slöjd, dans och teater. Genom lek, experimenterande och skapande uppmuntras barnen att utforska sin egen kreativitet och upptäcka varierande sätt att uttrycka sig.

Verksamhet:

- användning av bilderbokstjänsten Polyglutt
- samarbete med Larsmo bibliotek och andra aktörer
- gästande föreställning enligt utbud
- besök till eller av något barnevenemang enligt utbud

Förskola

Fokus utgående från den regionala kulturläroplanen: **skapa och lek**

Verksamhet:

- dockteater
- "kul med böcker"
- gästande föreställning enligt utbud
- besök till eller av något barnevenemang enligt utbud

Grundläggande utbildning

Allmänt årskurs 1–6

Målsättningen är att alla elever i årskurs 6 ska ha tagit del av samma material innan de börjar årskurs 7 (samarbete med museiförening, kulturbyrå och skola). Nedan beskrivs den allmänna kulturella verksamheten i årskurs 1–6. Sedan presenteras mer specifikt innehåll för årskurs 1–3 och 4–6.

Verksamhet:

- bokpaket och bokprat
- besök till Larmsbiblioteket och kommundgården minst en gång (skolan i samarbete med biblioteket och kommundgården)

- minst en gång besök till ett museum utöver det som nämns i kulturläroplanen
- besök av barnboks författare
- presentation av olika konstämnen, som temadag eller workshop
- se gästande teater- eller musikföreställningar (mål: tre gånger)
- besöka en etablerad teater en gång
- besöka en kyrka med guidning (historia, arkitektur, religion, konst, musik)
- ordna egen "öppen scen" i skolan för att lära av och inspirera varandra samt utnyttja den kunskap som redan finns

Årskurs 1-3

Fokus utgående från den regionala kulturläroplanen: **utforska och medskapa**

Verksamhet:

- låna själv (biblioteket, årskurs 1)
- hur hittar jag böcker? (biblioteket)
- workshop eller "pröva på"-tillfällen (tema, t.ex. musik, bildkonst, hantverk, foto, dans)

Årskurs 4-6

Fokus utgående från den regionala kulturläroplanen: **intryck och uttryck**

Verksamhet:

- besök till hembygdsmuseum, lokalt minnesmärke, fornminne eller kyrka som finns inom cykel- eller gångavstånd, tema: levande berättande, kulturmiljö, historia, kulturhistoria
- besök av lokal konstutövare som berättar om sitt arbete samtidigt som eleverna ges möjlighet att pröva på någon konstform
- kulturmiljö och omgivningslära: temadag, t.ex. med inbjudna föreläsare som berättar om Larsmos historia
- tidsresa, lokalhistoria, levande berättande, kulturhistoria
- företagsbesök

Årskurs 7-9

Fokus utgående från den regionala kulturläroplanen: **scenen**

Verksamhet:

- konstnärsbesök: presentation av de kreativa branscherna
- besök på utställning (bildkonst)
- konsertbesök till Schaumansalen (musik)
- tidsresa (historia)
- författarbesök, bokprat, ordkonst (modersmål)
- resa till etablerad teater
- mångkulturella temadagar och temahelheter